

LIETUVOS ADMINISTRACINIŲ GINČŲ KOMISIJOS ŠIAULIŲ APYGARDOS SKYRIUS

SPRENDIMAS

2024 m. lapkričio 12 d. Nr. 21RE3-176 (AG3-163/27-2024)
Šiauliai

Lietuvos administracinių ginčų komisijos Šiaulių apygardos skyrius (toliau – Komisija), susidedantis iš Komisijos narių Giedriaus Jakubėno (posėdžio pirmininkas), Vaidos Jokubauskaitės, Danutės Kulikauskienės ir Svetlanos Sinkevičienės (pranešėja), sekretoriaujant Ingridai Mačiulienei, dalyvaujant pareiškėjai A.J., atsakovės Šiaulių miesto savivaldybės administracijos atstovei S.B.,

Komisijos posėdyje žodinio proceso tvarka išnagrinėjo administracinį ginčą pagal pareiškėjos A.J. skundą atsakovei Šiaulių miesto savivaldybės administracijai dėl administracinio sprendimo panaikinimo ir įpareigojimo atlikti veiksmus.

Komisija

n u s t a t ė:

pareiškėja A.J. (toliau – ir Pareiškėja) 2024 m. spalio 10 d. pateikė Komisijai skundą (toliau – ir skundas, b. l. 1), kuriuo prašo panaikinti Šiaulių miesto savivaldybės administracijos (toliau – Atsakovė arba Administracija) Miesto ūkio ir aplinkos skyriaus Aplinkosaugos ir miesto tvarkymo poskyrio 2024 m. rugsėjo 5 d. raštą Nr. SIF-1355 „Dėl želdinio tvarkymo“ (toliau – ir Raštas). Skundu Pareiškėja taip pat prašo įpareigoti Administraciją „<...> peržiūrėti savo sprendimą, patikrinti esamą padėtį ir suteikti prašomą pagalbą“.

Skunde nurodoma, kad Pareiškėja 2024 m. rugpjūčio 5 d. kreipėsi į Administraciją dėl Pareiškėjos žemės sklypo, esančio adresu (duomenys neskelbtini), ribose augančio kaštono nukirtimo.

Pareiškėjos teigimu, medis, dėl kurio ji kreipėsi į Administraciją, yra labai senas, kritinės būklės – daugiau kaip du trečdalius išeižėjęs, „laikosi ant nebeatsparios likusios kamieno dalies“. Pareiškėjos tvirtinimu, medis yra palinkęs į (duomenys neskelbtini) gatvės pusę, todėl kelia pavojų minėta gatve važiuojančiam transportui ir žmonių gyvybėms.

Pareiškėja skunde apeliuoja į savo socialinę ir turtinę padėtį, t. y. nurodo, kad ji yra šalpos pensininkė, sumokėjus komunalinius mokesčius jai nebeužtenka pinigų pragyvenimui, todėl ji neturinti finansinių galimybių sumokėti privačiai įmonei už medžio pašalinimą.

Pareiškėjos vertinimu, Administracija, atsisakydama tenkinti Pareiškėjos prašymą, į jos situaciją pažiūrėjo formaliai, o iškelta problema, kuri, pasak Pareiškėjos, kelia pavojų žmonių gyvybėms, iš esmės nebuvo sprendžiama.

Atsakovė atsiliepime nesutinka su Pareiškėjos skundu ir prašo jį atmesti kaip nepagrįstą.

Atsakovė atsiliepime (b. l. 8-9) dėsto teisinį reglamentavimą, kuris, anot Atsakovės, pagrindžia jos teisingus veiksmus ir įrodo, kad Pareiškėjos skundas yra nepagrįstas.

Pirmaisiai Atsakovė cituoja Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 6 straipsnio 26 punktą, kuris numato, kad viena iš savarankiškų (Konstitucijos ir įstatymų nustatytos (priskirtos) savivaldybių funkcijų yra kraštovaizdžio, nekilnojamųjų kultūros vertybių ir savivaldybės įsteigtų

saugomų teritorijų tvarkymas ir apsauga, savivaldybės želdynų ir želdinių teritorijose esančių želdynų ir želdinių apsauga, priežiūra ir tvarkymas, būklės stebėseną, želdynų kūrimo ir želdinių veisimo organizavimas ir (ar) vykdymas, želdinių ir želdynų, neatsižvelgiant į žemės, kurioje jie yra, nuosavybės formą, inventorizavimas ir apskaita, atskirųjų želdynų žemės sklypų formavimo, šių sklypų kadastro duomenų nustatymo ir jų įrašymo į Nekilnojamojo turto kadastrą organizavimas.

Atsakovė dėsto ir ginčui aktualias Lietuvos Respublikos želdynų įstatymo (toliau – Įstatymas) nuostatas. Pagal Įstatymo 5 straipsnio 2 dalį, savivaldybių vykdomosios institucijos ar jų įgalioti savivaldybių administracijų direktoriai organizuoja želdynų ir želdinių, neatsižvelgiant į žemės, kurioje jie yra, nuosavybės formą, inventorizavimą ir apskaitą, teikia ir tvarko želdynų ir želdinių erdvinius duomenis Topografijos ir inžinerinės infrastruktūros informacinėje sistemoje (Įstatymo 5 straipsnio 2 dalies 2 punktas), organizuoja ir (ar) vykdo savivaldybės želdynų ir želdinių teritorijose esančių želdynų ir želdinių apsaugą, priežiūrą ir tvarkymą, būklės stebėseną, želdynų kūrimą ir želdinių veisimą (Įstatymo 5 straipsnio 2 dalies 3 punktas), atlieka želdynų ir želdinių tvarkymo, želdynų kūrimo, želdinių veisimo, želdynų ir želdinių inventorizavimo darbų priežiūrą (Įstatymo 5 straipsnio 2 dalies 6 punktas).

Akcentuoja, kad Įstatymo 11 straipsnio 1 dalyje numatyta, jog už želdynų ir želdinių apsaugą atsako želdynų ir želdinių savininkai ar valdytojai. Pagal Įstatymo 27 straipsnio 1 dalį, želdynų ir želdinių savininkas ir valdytojas privalo saugoti želdynus ir želdinius, tinkamai juos prižiūrėti ir tvarkyti, užtikrinti želdinių gerovę.

Atsakovė taip pat nurodo, kad Šiaulių miesto savivaldybės želdynų ir želdinių apsaugos taisyklių, patvirtintų Šiaulių miesto savivaldybės tarybos 2022 m. balandžio 7 d. sprendimu Nr. T-107 „Dėl Šiaulių miesto savivaldybės želdynų ir želdinių apsaugos taisyklių patvirtinimo“ (toliau – Taisyklės), 38 punkte numatytos želdynų ir želdinių savininkų bei valdytojų pareigos. Pagal minėto punkto nuostatas jie privalo: išsaugoti želdynus ir želdinius, tinkamai juos tvarkyti, atkurti ir veisti naujus (Taisyklių 38.1 papunktis), taikyti kovos su kenkėjais ir ligomis priemones (Taisyklių 38.2 punktas), leisti želdynus ir želdinius inventorizuojantiems specialistams, pateikusiems asmens dokumentą ir Savivaldybės administracijos išduotą patvirtinimą raštu apie Savivaldybės administracijos pavedimu atliekamus inventorizavimo darbus, atlikti inventorizavimo darbus, šviesiu paros metu darbo dienomis įeiti į teritorijas, kuriose auga želdiniai, ir atlikti inventorizavimo darbus (Taisyklių 38.3 punktas), teikti reikiamą informaciją apie želdynus ir želdinius (Taisyklių 38.4 punktas) ir laikytis Želdinių apsaugos, vykdamat statybos darbus, taisyklių (Taisyklių 38.5 punktas).

Atsakovė cituoja Taisyklių 39.1 papunktį, kuris numato, kad želdynų ir želdinių savininkai ir valdytojai turi teisę privačioje žemės valdoje esančius želdynus ir želdinius, kurie teisės aktais nėra priskirti saugotiniams, tvarkyti savo nuožiūra, nepažeisdami kaimyninių žemės sklypų ir namų valdų savininkų, valdytojų ar naudotojų interesų.

Pateikia Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo (toliau – LVAT) praktiką dėl savivaldybių pareigos prižiūrėti ir tvarkyti želdynus ir želdinius, esančius jos teritorijoje (2017 m. vasario 28 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-1278-624/2017).

Iš pateikto reglamentavimo Atsakovė daro išvadą, kad teisės aktai nenustato savivaldybei pareigos prižiūrėti ir tvarkyti visus želdynus ir želdinius, esančius jos teritorijoje, nepriklausomai nuo žemės, kurioje jie yra, nuosavybės formos ar valdymo. Savivaldybių vykdomosios institucijos ar jų įgalioti savivaldybių administracijų direktoriai atsakingi už želdynų priežiūrą ir tvarkymą savivaldybių ir valstybės valdomoje žemėje. Pagal Įstatymo 2 straipsnio 13 dalį, savivaldybės želdynų ir želdinių teritorija laikoma želdiniais ar želdynais užimti žemės plotai, esantys savivaldybės patikėjimo ar panaudos teise valdomoje valstybinėje žemėje ir savivaldybei nuosavybės teise priklausančioje žemėje, taip pat Nacionalinės žemės tarnybos prie Aplinkos ministerijos valdomoje valstybinėje žemėje miestuose, miesteliuose ir kurortuose.

Atsakovė nurodo, kad privačioje žemėje esančius želdynus jų savininkas gali tvarkyti savo nuožiūra, išskyrus saugotinus želdinius, kuriems kirsti, intensyviai genėti reikalingas savivaldybės leidimas.

Atsakovė paaiškina, kad atsižvelgiant į gautą Pareiškėjos 2024 m. rugpjūčio 5 d. prašymą (toliau – Prašymas), Administracijos Miesto ūkio ir aplinkos skyriaus Aplinkosaugos ir miesto

tvarkymo poskyris (toliau – Aplinkos ir miesto tvarkymo poskyris), siekdamas nustatyti, kas yra Sklypo savininkas ir/ar valdytojas, patikrino Nekilnojamojo turto registro duomenų bazę bei nustatė, kad žemės sklypas, esantis adresu (duomenys neskelbtini), nuosavybės teise priklauso A.J. (574/611 dalys žemės sklypo) ir Lietuvos Respublikai (37/611 dalys žemės sklypo) (toliau –ir Sklypas). Taip pat buvo nustatyta, kad Lietuvos Respublikai priklausančio žemės sklypo dalis 2001 m. gruodžio 6 d. valstybinės žemės sklypo nuomos sutartimi Nr. (duomenys neskelbtini) (toliau – ir Nuomos sutartis) iki 2026 m. gruodžio 6 d. yra išnuomota Pareiškėjai.

Pažymi, kad savivaldybės privalo inventorizuoti želdynus ir želdinius, nepaisant žemės nuosavybės formos, vykdyti jų būklės stebėseną (Įstatymo 5 straipsnio 2 dalies 2 ir 6 punktai), todėl Aplinkos ir miesto tvarkymo poskyrio specialistė 2024 m. rugpjūčio 27 d. nuvyko į vietą, apžiūrėjo ir įvertino kaštono būklę. Atsakovės teigimu, patikrinimo metu buvo nustatyta, kad kaštonas yra senas, paveiktas keršakandės, tačiau patenkinamos būklės. Priešingai nei Prašyme nurodė Pareiškėja, Aplinkos ir miesto tvarkymo poskyris nenustatė, kad kaštonas yra užkrėstas grybeline liga.

Apibendrinama Atsakovė teigia, kad Pareiškėja yra dalies Sklypo savininkė ir valdytoja, kuriai tokia teisė yra suteikta Nuomos sutarties pagrindu, ir jai pagal aukščiau pateiktas teisės aktų nuostatas kyla prievolė prižiūrėti ir tvarkyti želdinius. Taigi, Pareiškėja privalo prižiūrėti ir rūpintis Sklype esančiu kaštonu ir negali šios savo pareigos perkelti Atsakovei.

Skundas tenkintinas iš dalies.

GINČAS šioje administracinėje byloje kilo dėl Šiaulių miesto savivaldybės administracijos 2024 m. rugsėjo 2 d. rašto Nr. SIF-1355 „Dėl želdinio tvarkymo“, kuriuo atsisakyta tenkinti Pareiškėjos 2024 m. rugpjūčio 5 d. prašymą ir pašalinti Sklype augantį medį, teisėtumo.

Bylos duomenys patvirtina, kad Pareiškėja 2024 m. rugpjūčio 5 d. kreipėsi į Administraciją, prašydama pašalinti Sklypo ribose adresu (duomenys neskelbtini), augantį kaštoną. Prašyme Pareiškėja medžio būklę įvardino kaip katastrofišką, t. y. kad kaštonas yra labai senas, jo kamienas išaižėjęs, todėl medis „vos laikosi“. Pažymėjo, kad kaštonas yra užkrėstas grybeline liga, ko pasėkoje skleidžia infekciją į kitus sklypus. Taip pat Prašyme Pareiškėja akcentavo, kad medis palinkęs į Rygos gatvės važiuojamąją dalį, todėl audros metu gali sukelti pavojų transportui ir žmonių gyvybei. Taip pat Pareiškėja nurodė, kad medžio šakos periodiškai įauga į elektros laidus, todėl elektros tinklus eksploatuojanti tarnyba turi medžio šakas pastoviai nupjaustyti. Pareiškėjos teigimu, minėta tarnyba prieš du metus informavo Pareiškėją, kad dėl medžio nupjovimo ji turinti kreiptis į savivaldybę. Pareiškėja prašė atsižvelgti į jos sunkią socialinę padėtį, nurodė, kad yra socialiai remtina šalpos pensininkė.

Į bylą Atsakovės pateiktas Valstybės įmonės Registrų centro nekilnojamojo turto registro duomenų bazės (toliau – NTR) 2024 m. spalio 16 d. išrašas (b. l. 11) patvirtina, kad žemės sklypo, unikalus numeris (duomenys neskelbtini) esančio adresu (duomenys neskelbtini), 574/611 dalys asmeninės nuosavybės teise priklauso Pareiškėjai, o 37/611 dalis – Lietuvos Respublikai (minėta, toliau – Sklypas). Šis dokumentas patvirtina, kad valstybei priklausanti dalis buvo išnuomota 2001 m. gruodžio 6 d. Valstybinės žemės nuomos sutartimi iki 2026 m. gruodžio 6 d.

Administracijos Aplinkosaugos ir miesto tvarkymo poskyris 2024 m. rugpjūčio 27 d. Želdinių apžiūros aktu (toliau – Aktas, b. l. 10), įvertinus želdinius vietoje, konstatavo, kad Sklype augantis kaštonas, nors yra senas, paveiktas keršakandės, tačiau patenkinamos būklės, o grybelinės ligos nematyti. Akte pažymėta, kad vadovaujantis Lietuvos Respublikos želdynų įstatymu (minėta, Įstatymas) neintensyviai genėjimui sprendimo dėl saugotinių želdinių kirtimo, kitokio pašalinimo iš augimo vietos ar intensyvaus genėjimo ar leidimo dėl saugotinių želdinių kirtimo, kitokio pašalinimo iš augimo vietos ar intensyvaus genėjimo nereikia. Taip pat pažymėta, kad medžiai genimi, vadovaujantis Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2008 m. sausio 18 d. įsakymu Nr. D1-45 patvirtintomis Medžių ir krūmų priežiūros, vandens telkinių, esančių želdynuose, apsaugos, vejų ir gėlynų priežiūros taisyklėmis (toliau – Priežiūros taisyklės).

Aplinkosaugos ir miesto tvarkymo poskyris, atsakydamas į Prašymą, skundžiamu Raštu informavo Pareiškėją, kad privačioje žemėje už želdinių tvarkymą yra atsakingas žemės valdytojas, taip pat nurodė Rašto apskundimo tvarką.

Pareiškėja su Raštu nesutinka. Savo nesutikimą iš esmės grindžia tais pačiais motyvais, kaip ir Prašymą. Teigia, kad atsisakydama tenkinti Pareiškėjos pateiktą Prašymą, Atsakovė jos situaciją vertino formaliai, o pavojų žmonių gyvybėms kelianti problema nebuvo sprendžiama.

Nagrinėjamoje byloje ginčas iš esmės kilo dėl Atsakovės atsisakymo pašalinti medį iš Pareiškėjos valdomo žemės sklypo teisėtumo.

Atsakovė šioje administracinėje byloje pagal vykdomų funkcijų apimtį bei paskirtį, veiklos pobūdį, turimus įgaliojimus priskirtina viešojo administravimo subjektams, todėl savo veikloje (taip pat priimdama administracinius aktus) privalo vadovautis ir Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo (toliau – VAI) reikalavimais, o skundžiamas Raštas yra individualus administracinis aktas, kuriuo nuspręsta (bendraja prasme priimtas sprendimas) atsisakyti atlikti veiksmus - nukirsti medį (kaštoną).

VAI 3 straipsnio 5 punkte yra įtvirtintas išsamumo principas, kuris reiškia, kad viešojo administravimo subjektas į prašymą ar skundą turi atsakyti aiškiai ir argumentuotai, nurodydamas visas prašymo ar skundo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis rėmėsi vertindamas prašymo ar skundo turinį. Esminiai reikalavimai, taikytini administraciniam sprendimui, yra įtvirtinti VAI 10 straipsnio 5 dalyje. Pagal šio įstatymo 10 straipsnio 5 dalies 5 ir 6 punktus, administraciniame sprendime turi būti nurodytas administracinio sprendimo teisinis ir faktinis pagrindas ar kitos administraciniam sprendimui įtakos turėjusios aplinkybės (5 punktas) bei administracinio sprendimo motyvai (6 punktas).

LVAT savo praktikoje yra pateikęs išaiškinimą, jog neturi būti vertinamos situacijos, kai ginčijamo administracinio akto motyvai išdėstomi tik ginčą dėl akto nagrinėjant teismo (šiuo atveju Komisijos) proceso metu. Viešojo administravimo subjekto individualaus administracinio akto motyvų nenurodymas pačiame akte ir jų papildymas ginčą nagrinėjant teisme iš principo nėra toleruotini, kadangi kliudo suinteresuotam asmeniui pasirinkti būdus bei priemones dėl savo teisių ar interesų gynimo, o galbūt apskritai sutikti ir pripažinti pagrįstu viešojo administravimo sistemos subjekto kad ir neigiamą atsakymą. Teismas nėra įgalintas atsižvelgti į skundžiamų administracinių aktų teisės aktų priėmimo pagrindų papildymus, teikiamus atsiliepimų ar kitokių procesinių veiksmų metu, jei tie papildymai savo esme yra visiškai nauji teisės aktų priėmimo pagrindimo pagrindai. Atitinkamos kliūtys sudaromos ir teismui, nagrinėjančiam skundus dėl individualių teisės aktų panaikinimo, nes teisiniai ir faktiniai pagrindai yra plečiami, sudaromos prielaidos vis naujų pagrindų teikimui. Taip išplečiamos ir bylos nagrinėjimo ribos, kurias ne visada pavyksta vėliau apibrėžti, kas neretai sąlygoja nepakankamai išsamaus, objektyvaus ir neteisingo sprendimo priėmimą, o viešojo administravimo sistemos subjektams sudaromos prielaidos piktnaudžiauti savo teisėmis bei pareigomis (LVAT 2013 m. balandžio 24 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A556-714/2013; 2014 m. balandžio 9 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A556-1068/2014; 2014 m. spalio 27 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A146-2020/2014; 2015 m. sausio 8 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-1-502/2015; 2015 m. kovo 31 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A-1536-662/2015 ir kt.).

Iš skundžiamo Rašto, kuriuo buvo atsisakyta tenkinti pateiktą Prašymą, akivaizdu, kad jis neatitinka VAI įtvirtinto išsamumo principo bei individualiam administraciniam aktui 10 straipsnio 5 dalyje keliamų reikalavimų. Administracija, atsisakydama šalinti medį (kaštoną), neišdėstė konkrečių faktinių aplinkybių ir jų atitinkančių teisinių pagrindų, o tik apsiribojo bendro pobūdžio teiginiu (nuostata), jog už želdinių tvarkymą yra atsakingas privačios žemės valdytojas.

Įstatymo 5 straipsnio 2 dalies 2-3 punktuose nustatyta, kad savivaldybių vykdomosios institucijos ar jų įgalioti savivaldybių administracijų direktoriai, be kita ko, organizuoja želdynų ir želdinių, neatsižvelgiant į žemės, kurioje jie yra, nuosavybės formą, inventorizavimą ir apskaitą, teikia ir tvarko želdynų ir želdinių erdvinis duomenis Topografijos ir inžinerinės infrastruktūros informacinėje sistemoje ir organizuoja ir (ar) vykdo savivaldybės želdynų ir želdinių teritorijose esančių želdynų ir želdinių apsaugą, priežiūrą ir tvarkymą, būklės stebėseną, želdynų kūrimą ir želdinių veisimą, taip pat atlieka želdynų ir želdinių tvarkymo, želdynų kūrimo, želdinių veisimo, želdynų ir želdinių inventorizavimo darbų priežiūrą (6 punktas).

Įstatymo 11 straipsnio, reglamentuojančio želdynų ir želdinių apsaugą, 1 dalyje nustatyta, kad už želdynų ir želdinių apsaugą atsako želdynų ir želdinių savininkai ar valdytojai.

Pagal Įstatymo 15 straipsnio 3 dalį, želdynai ir želdiniai inventorizuojami visoje savivaldybės teritorijoje, neatsižvelgiant į žemės, kurioje jie yra, nuosavybės formą.

Svarbu paminėti ir teisės aktuose nustatytas želdynų ir želdinių savininkų ir valdytojų teises ir pareigas. Šiuo aspektu aktuali Įstatymo 27 straipsnio 1 dalis, kurioje pažymima, kad želdynų ir želdinių savininkai ir valdytojai privalo saugoti želdynus ir želdinius, tinkamai juos prižiūrėti ir tvarkyti, užtikrinti želdinių gerovę.

Taisyklių 21 punktą nustato, kad prašymą leisti kirsti, kitaip pašalinti iš augimo vietos ar intensyviai genėti saugotinus želdinius (toliau – prašymas) gali pateikti, be kita ko, fiziniai ar juridiniai asmenys, kurių manymu, augantys želdiniai kelia pavojų žmonių sveikatai ir (ar) turtui. Pagal Taisyklių 22 punktą, aukščiau minėtas prašymas teikiamas Administracijai. Gavusi prašymą, Savivaldybės administracija per 20 darbo dienų organizuoja prašymo išduoti leidimą ar sprendimą nagrinėjimą; įvertina prašomų kirsti, kitaip pašalinti iš augimo vietos ar intensyviai genėti saugotinų medžių ir krūmų būklę vietoje; patikrina, ar numatomas saugotinų želdinių kirtimas, kitoks pašalinimas iš augimo vietos arba intensyvus genėjimas neprieštarauja Savivaldybės strateginiams plėtros ir veiklos planams, Savivaldybės ir (ar) vietovės lygmens kompleksinio ir specialiojo teritorijų planavimo dokumentams (Taisyklių 25 punktą).

Taisyklių 39.1 papunktis nustato, kad privačioje žemės valdoje esančius želdynus ir želdinius, kurie teisės aktais nėra priskirti saugotiniams, tvarkyti savo nuožiūra, nepažeisdami kaimyninių žemės sklypų ir namų valdų savininkų, valdytojų ar naudotojų interesų.

Atsakovė pateiktame atsiliepime ir posėdžio metu atsisakymą Sklype nukirsti medį (kaštoną) grindė Įstatymo 11 straipsnio, 27 straipsnio ir Taisyklių 39.1 papunkčio nuostatomis ir ta aplinkybe, jog Pareiškėja yra ir Sklypo savininkė, ir Nuomos sutarties pagrindu – valdytoja, tačiau Komisija pažymi, kad nurodytas reglamentavimas neapibrėžia želdynų ir želdinių valdytojo sąvokos, valdytojo teisių ir pareigų atsiradimo ir/ar modifikavimo pagrindų bei sąlygų.

Šiuo atveju Komisija atkreipia dėmesį, kad teismų praktikoje išaiškinta, kad nors valstybinės žemės sklypo nuomotojas, naudojantis sklypą sandorio (nuomos sutarties) pagrindu, iš esmės galėtų būti laikomas želdinių valdytoju Įstatymo kontekste, tai savaime negali paneigti savivaldybei pagal Vietos savivaldos įstatymą ir Įstatymo priskirtos bendrosios želdynų ir želdinių priežiūros ir tvarkymo pareigos – ši pareiga jokiais teisinę reikšmę turinčiais aktais įstatymuose nustatyta tvarka nebuvo perduota. Nagrinėjamoje byloje nėra jokių duomenų, kurie aiškiai patvirtintų savivaldybei tenkančios pareigos perdavimą trečiajam suinteresuotam asmeniui (želdynų valdytojui) <...> konkrečios pareigos, numatytos Įstatymo 15 straipsnio 1 dalyje, valstybinėje ir savivaldybei priskirtoje žemėje (ne privačioje žemėje) želdinių valdytojams atsirastų tik tokiu atveju, jei pagal tą patį Įstatymą (10 straipsnio 1 dalies 2 punkte) želdynų ir želdinių priežiūros pareigą atliekanti savivaldybė (ne kiti valstybinę žemę patikėjimo teise valdantys subjektai) ją perduotų įstatymų nustatyta tvarka“. „<...> Šiuo atveju aktualu yra tai, jog sutartis sudaryta tarp trečiojo suinteresuoto asmens (želdynų valdytojo) ir Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos (toliau – NŽT), taigi, kiek tai susiję su bylai aktuali atsakomybės už želdinių priežiūrą ir tvarkymą klausimu, nėra jokio pagrindo manyti, kad Savivaldybė sutartimi perdavė jai pagal įstatymus numatytą pareigą. Išplėstinės teisėjų kolegijos vertinimu, byloje nesant jokių duomenų, kurie aiškiai patvirtintų Savivaldybei tenkančios pareigos perdavimą, atsakovo išdėstyti argumentai dėl želdinių valdytojo ir jam tenkančių pareigų nagrinėjamo atveju negali nulemti bylos baigties (LVAT 2024 m. kovo 27 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-11-1188/20240).

Įvertinus nurodytą teismų praktiką, darytina išvada, kad sprendžiant ginčus dėl želdynų ir želdinių valdytojų atsakomybės, turi būti nustatytos ir vertinamos visos reikšmingos aplinkybės, susijusios su valstybinės žemės nuomos sutartimi (tokią sutartį sudarę subjektai, želdinių buvimo vieta ir kitos) ir želdynų bei želdinių valdytojų teisėmis ir pareigomis.

Minėta, kad iš NTR išrašo nustatyta, kad Sklypo valstybinės žemės dalis yra išnuomota 2001 m. gruodžio 6 d. sudarytos Nuomos sutarties pagrindu. Iš NTR išrašo taip pat matyti, kad nuo 2024 m. sausio 31 d. Sklypo valstybinės žemės dalis patikėjimo teise perduota Šiaulių miesto savivaldybei.

Skundžiamame Rašte apie Nuomos sutartį, jos sudarymo aplinkybes ir jos įtaką Pareiškėjos teisėms ir pareigoms nepasisakyta, nėra nurodyta, kurioje Sklypo dalyje (Pareiškėjai priklausančioje ar nuomojamoje) auga medis (kaštonas). Nuomos sutartis, Sklypo planas ar kiti konkretūs nuosavybės teise ir Nuomos sutarties pagrindu valdomų dalių konfigūraciją (vietą) Sklype patvirtinantys įrodymai į bylą nepateikti. Atsakovė posėdžio metu paaiškino, kad Sklypo dalių (valdomos asmeninės nuosavybės teise ir valstybinės žemės dalis) konkrečios ribos ir/ar naudojimo tvarka nenustatyta. Atsižvelgiant į nurodytas aplinkybes, nėra aišku, ar Nuomos sutartis sudaryta su NŽT, ar Šiaulių miesto savivaldybe bei tokia sutartimi nustatytų želdinių valdytojo pareigų apimtis, kas, atsižvelgiant į nurodytą teismo praktiką, šios bylos atveju gali būti svarbu, sprendžiant Pareiškėjos pateiktą Prašymo pagrįstumo klausimą. Dėl nurodytų priežasčių Komisija neturi galimybės nustatyti ir įvertinti galimai šiam ginčui reikšmingų aplinkybių. Pareiškėja pateiktame Prašyme, skunde ir posėdžio metu akcentavo, jog kaštonas yra labai blogos būklės (senas, kamienas išeižėjęs, pažeistas grybelio), todėl kelia pavojų aplinkiniams. Įvertinus Akto turinį (medis senas, paveiktas keršakandės, bet patenkinamos būklės, grybelinės ligos nesimato) neaišku, ar Pareiškėjos argumentai dėl kaštono keliamo pavojaus, pagrįsti ar ne, Rašte nepasisakyta, ar šiuo atveju turi reikšmės Pareiškėjos sunki materialinė padėtis.

Atsižvelgiant į nurodytą teisinį reglamentavimą ir nustatytas bylos aplinkybes, darytina išvada, jog Atsakovės atsisakymas tenkinti Pareiškėjos pateiktą Prašymą yra visiškai nemotyvuotas, o faktinių aplinkybių detalizavimas ir konkrečių teisinių pagrindų išdėstymas atsiliepime ir išsakyta pozicija posėdžio metu negali atitikti individualiam administraciniam aktui keliamų reikalavimų ir nedaro įtakos Atsakovės priimto Rašto (sprendimo atsisakyti atlikti Prašyme nurodytus veiksmus) teisėtumo vertinimui.

atsiliepime ir posėdžio metu neatitinka individualiam administraciniam aktui keliamų reikalavimų ir šiuo atveju nedaro įtakos Atsakovės priimto Rašto (sprendimo atsisakyti atlikti Prašyme nurodytus veiksmus) teisėtumui. Skundžiamo Rašto teisinio ir faktinio pagrindimo trūkumai yra esminiai, sukliudę Pareiškėjai suprasti atsisakymo pašalinti kaštoną esminius motyvus, todėl yra pagrindas pripažinti Raštą neteisėtu bei jį panaikinti.

Materialines teisės normas taiko ir administracinius aktus priima viešojo administravimo subjektas, šiuo atveju Atsakovė sprendžia pateikto Prašymo pagrįstumą, todėl Komisija negali tenkinti Pareiškėjos pateiktame Prašyme nurodyto reikalavimo suteikti pagalbą ir nukirsti Sklype augantį medį (kaštoną).

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo 20 straipsnio 1 dalies 3 punktu, 22 straipsnio 1 dalimi, Komisija

n u s p r e n d ž i a:

pareiškėjos A.J. skundą tenkinti iš dalies.

Panaikinti Šiaulių miesto savivaldybės administracijos Miesto ūkio ir aplinkos skyriaus Aplinkosaugos ir miesto tvarkymo poskyrio 2024 m. rugsėjo 5 d. raštą Nr. SIF-1355 „Dėl želdinio tvarkymo“, kuriuo atsisakyta tenkinti 2024 m. rugpjūčio 5 d. prašymą, ir įpareigoti Šiaulių miesto savivaldybės administraciją per dešimt dienų priimti naują teisės aktų reikalavimus atitinkantį administracinį aktą (sprendimą).

Skundą dalyje dėl pareiškėjos reikalavimo suteikti prašomą pagalbą, nukirsti medį, atmesti.

Sprendimą per vieną mėnesį nuo jo priėmimo dienos bylos šalys gali skųsti Regionų administraciniam teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

Posėdžio pirmininkas

Giedrius Jakubėnas

Komisijos narė

Vaida Jokubauskaitė

Danutė Kulikauskienė

Svetlana Sinkevičienė